

LR Ministrei Pirmininkei Ingai Ruginienei

LR Seimo kultūros komiteto pirmininkui Kęstučiui Vilkauskui

LR kultūros ministrei Vaidai Aleknavičienei

(Siunčiama tik el. paštu)

atsakymą prašome pateikti el. paštu: ztokoalicija@gmail.com

2026 m. kovo 20 d.

KREIPIMASIS DĖL DR. AUDRIAUS VALOTKOS VIEŠŲ PASISAKYMŲ IR TINKAMUMO EITI PAREIGAS

Mes, žemiau pasirašiusios pilietinės visuomenės, žmogaus teisių, tautinių mažumų ir kultūrinės įvairovės srityse veikiančios organizacijos, atkreipiame dėmesį į naujausius Valstybinės kalbos inspekcijos vadovo dr. Audriaus Valotkos viešų pasisakymus, kurie dar kartą patvirtina sisteminį, su valstybės tarnautojo etika nesuderinamą komunikacijos modelį.

Viešojoje erdvėje išsakytos mintys, kuriomis normalizuojamas žeminančių ir istoriškai diskriminacinių terminų vartojimas apibūdinant skirtingas visuomenės grupes, kelia rimtų abejonių dėl institucijos vadovo gebėjimo laikytis pagarbos žmogui, nediskriminavimo ir lygiateisiškumo principų. Tokie pasisakymai ne tik žeidžia konkrečias bendruomenes, bet ir legitimizuoja diskriminacinę kalbą viešajame diskurse, silpnina valstybės įsipareigojimus žmogaus teisėms bei kuria pavojingą precedentą valstybės institucijų lygmeniu.

2026 m. kovo 19 d., eidamas Valstybinės kalbos inspekcijos viršininko pareigas, A. Valotka viešame komentare Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos (LRT) žurnalistei pareiškė, kad: **„žodis „negras“ yra normalus, leistinas žodis. Teismas tą yra seniai konstatavęs. Aš matau, kaip indoktrinuoti studentai, ypač Tarptautinių**

santykių ir politikos mokslų instituto, <...> jiems tiesiog mėšlungis lūpas surakina, jeigu bando ištarti žodį „negras“. Tai yra geras, normalus žodis. Žodis „čigonas“ yra senas, tradicinis, geras žodis. Man atrodo, kad tai germanizmas, nuo *Zigeuner* kilęs. Man tie teiginiai, kad jų bendruomenė nenori šito žodžio, yra visiškai neįtikinami.“

Atkreipiame dėmesį, kad tai nėra pavienis atvejis. Ankstesni dr. A. Valotkos pasisakymai jau yra sulaukę institucinių vertinimų ir nuobaudų. Nepaisant to, vieša retorika išlieka nepakitusi, o tai rodo sisteminių problemos pobūdį ir kelia pagrįstų abejonių dėl šio asmens tinkamumo eiti pareigas.

2023 m. liepą Audrius Valotka, kalbėdamas apie dvikalbes gatvių lenteles, Vilniaus kraštą prilygino Donbasui: „**Na ir kas, kad nori [užrašų savo gimtąja lenkų kalba]. Rusai Donbase, sakykime, nori rusiškų užrašų, turbūt nenori ukrainietiškių. Tai yra okupacinė zona, kur vyko nuožmi polonizacija lietuvių, tai žymėti visą teritoriją lenkiškais užrašais, manau, kad pasipriešinimas būtų labai didelis**“¹. Tada Kultūros ministro Simono Kairio sudaryta komisija A. Valotkai skyrė pastabą.

2023 m. rugsėjo 25 d., dalyvaudamas konferencijoje REDA, A. Valotka pavežėjus išvadino „čiurkomis“: „**Vaikų teisės, kurios yra pažeidžiamos, kurias pažeidžia pavežėjai visokie, kalbantys čiurkų kalbomis**.“² Nors pats teigė pavartojęs žodį „tiurkų“, A. Valotka sulaukė pasipiktinimo iš įvairių politikų ir visuomenės atstovų, jam taip pat buvo paskirta antroji pastaba ir Kultūros ministro buvo raginamas trauktis iš pareigų.

Valstybės tarnybos įstatymo 4 straipsnis numato valstybės tarnautojų veiklos ir tarnybinės etikos principus. Tarp jų – pagarba žmogui ir valstybei, teisingumas:

- Valstybės tarnautojas privalo gerbti žmogų, žmogaus teises ir laisves, valstybę, jos institucijas ir įstaigas, laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, Lietuvos Respublikos įstatymų, kitų teisės aktų ir vykdyti teismų sprendimus;
- Valstybės tarnautojas privalo vienodai tarnauti visiems žmonėms, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos ar kitų bruožų, būti teisingas nagrinėdamas prašymus, skundus, nepiktnaudžiauti jam suteiktomis galiomis, savo tarnybos laiką naudoti efektyviai ir tik tarnybos tikslams.

Valstybinės kalbos inspekcijos vadovas yra ne tik administracinė, bet ir vertybinė figūra – asmuo, kurio veikla formuoja visuomenės požiūrį į kalbos politiką, jos

---

1

<https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2044189/po-skandalu-virtusiu-zodziu-valotka-atsiprase-lenkijos-ambasadoriaus-uz-vilniaus-krasto-prilyginima-donbasui>

2

<https://www.15min.lt/kultura/naujiena/renginiai/kalbos-sergetojui-a-valotkai-kaltinimai-kad-pevezejus-is-vadino-ciurkomis-jis-turi-paaiskinima-29-2116744>

sąsajas su žmogaus teisėmis, įtrauktimi, pagarba mūsų visuomenės tautinei įvairovei. Tokios pareigos reikalauja aukščiausių etikos, nepriklausomumo ir socialinės atsakomybės standartų. Deja, vieša dr. Valotkos retorika ir komunikacija sistemingai pažeidžia šiuos principus.

Jo pasisakymai ne tik priešina įvairias visuomenės grupes, bet ir menkina valstybės pastangas kurti įtraukią, įvairialypę ir atsparesnę visuomenę. Šiandien, kai Lietuva susiduria su dideliais informaciniais, socialiniais ir saugumo iššūkiais, ypač svarbu stiprinti pasitikėjimą valstybės institucijomis, puoselėti solidarumą ir vienybę tarp skirtingų tautinių bei socialinių grupių. A. Valotkos viešai reiškiami pasisakymai rodo, kad institucijos vadovo pozicija yra naudojama diskredituojant pačios Valstybinės kalbos inspekcijos autoritetą bei kompromituojant valstybinės kalbos politikos principus, grindžiamus pagarba žmogaus teisėms ir visuomenės įvairovei.

Atsižvelgdami į tai, raginame valdžios institutas:

1. **Nedelsiant inicijuoti tarnybinio nusižengimo tyrimą dėl dr. Audriaus Valotkos viešų pasisakymų.**
2. Įvertinti, ar šie pasisakymai nepažeidžia Valstybės tarnybos įstatyme įtvirtintų pagarbos žmogui, nediskriminavimo ir tarnybinės etikos principų.
3. Skirti atitinkamą drausminę nuobaudą, atsižvelgiant į pasikartojantį pažeidimų pobūdį.
4. Atsižvelgiant į sistemingą ir institucijos reputaciją kompromituojantį elgesį, **svarstyti dr. Audriaus Valotkos tinkamumą eiti pareigas.**

Tikime, kad valstybės institucijų vadovai turi ne tik laikytis įstatymų, bet ir aktyviai prisidėti prie pagarbios, įtraukios ir demokratiškos visuomenės kūrimo. Todėl tikimės principingo ir atsakingo valdžios institucijų sprendimo.

Kreipimasi inicijavo Žmogaus teisių organizacijų koalicijos narys Lietuvos sakaliukų sąjungos Vilniaus filialas „Padėk Pritapti“

Kreipimasi palaiko Žmogaus teisių organizacijų koalicija, kurią sudaro šios organizacijos

Diversity Development Group

Humanistinių idėjų ambasadoriai

Įvairovės edukacijos namai

Labdaros ir paramos fondas „FRIDA“

Lietuvos sakaliukų sąjungos Vilniaus filialas „Padėk Pritapti“

Lietuvos žydų (litvakų) bendruomenė

Lietuvos žmogaus teisių centras

Lygių galimybių plėtros centras

Nacionalinė LGBT teisių organizacija LGL

Psichikos sveikatos perspektyvos

Romų visuomenės centras

Tolerantiško jaunimo asociacija

Žmogaus teisių stebėjimo institutas

Kreipimasi taip pat palaiko:

Atviros Lietuvos fondas

Lietuvos antropologų asociacija

Sienos Grupė

Taikomosios antropologijos organizacija „Anthropos“